

Granskning av delaktighet inom LSS-verksamheten

Revisionsrapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2020-05-07

Antal sidor 13

Antal bilagor 1

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsning	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Projektorganisation	5
2.5	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Har kommunstyrelsen eller socialnämnden ställt upp några mål rörande inflytande och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning?	6
3.2	Har kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat något forum för dialog med brukarorganisationer eller på annat sätt fattat beslut i syfte att öka möjligheterna till inflytande och medbestämmande för personer med funktionsnedsättning?	8
3.3	Hur arbetar biståndshandläggarna för att säkerställa inflytande och påverkan för personer som ansöker om en LSS-insats?	9
3.4	Hur arbetar LSS-verksamheterna med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats? Används någon specifik metod eller något arbetssätt?	10
3.5	På vilket sätt involveras brukarorganisationerna i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning?	11
4	Svar på revisionsfrågor	12
	Bilaga 1 – Granskade dokument och intervjupersoner	14

1 Sammanfattning

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Östhammars kommun fått i uppdrag att granska funktionsnedsatta personers inflytande och självbestämmande över de insatser de fått beviljade enligt LSS. Syftet med granskningen har varit att bedöma om möjligheterna till självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning svarar mot de krav som ställs i LSS. Granskningen ingår i revisionsplan för 2020.

I Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, § 6 anges att:

Verksamheten skall vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Vår granskning har utifrån de dokument vi granskat och de intervjuer vi genomfört inte kunnat identifiera några tydligt uttalade mål som syftar till att säkerställa funktionsnedsatta personers medbestämmande och inflytande. Det sammantagna intrycket är att arbetet med brukarnas medbestämmande och inflytande tar utgångspunkt i det faktum att kommunen är relativt liten vilket uppges ge goda förutsättningar för personkännedom och god överblick över en relativt begränsad verksamhet. Detta i sig är dock ingen garanti för att medbestämmande och inflytande säkerställs för personer med funktionsnedsättning ur ett längre perspektiv. Vi konstaterar nämligen att den nödvändiga koppling som behöver finnas mellan politik och verksamheter via förvaltning saknas i och med att det inte finns några utpekade eller uttalade mål kring hur medbestämmande och inflytande ska uppnås för personer med funktionsnedsättning.

Därutöver har vi inte kunnat identifiera något av kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat forum för dialog med intresseorganisationer som syftar till att öka medbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Vi har heller inte kunnat identifiera att brukarorganisationerna involveras i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Mot denna bakgrund är vår revisionella bedömning att kommunstyrelsen och socialnämnden inte har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att intentionerna i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade uppfylls.

Rekommendationer

Med anledning av ovanstående rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- fastställa mål som säkerställer funktionsnedsatta personer med LSS-insats medbestämmande och inflytande, och som är möjliga att bryta ner på verksamhetsnivå.
- ge socialnämnden i uppdrag att utarbeta en handlingsplan som säkerställer att ej verkställda beslut om eget boende utförs samt att behovet av LSS-insatser säkerställs.

Östhammars kommun

Granskning av delaktighet inom LSS-verksamheten

2020-05-07

Med anledning av ovanstående rekommenderar vi kommunstyrelsen och socialnämnden att:

- inrätta ett brukarråd med syftet att stärka den långsiktiga dialogen kring hur möjligheterna till medbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning kan öka,
- fastställa rutin som säkerställer inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats.

Med anledning av ovanstående rekommenderar vi socialnämnden att:

- fastställa former för hur brukarorganisationer kan involveras på ett strukturerat sätt i arbetet med att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

2020-05-07

2 Bakgrund

Lagen om stöd och service (LSS) infördes för att garantera goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning. LSS syftar därför bl a till full delaktighet i samhällslivet för personer med funktionsnedsättning. Enligt lagen ska LSS-verksamhet vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Vidare ska den enskilde i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över de insatser som ges.

Sedan LSS infördes för drygt 20 år sedan har möjligheterna till självbestämmande och inflytande ökat för personer som omfattas av lagen. För att skynda på utvecklingen finns statsbidrag att söka för handikapporganisationer som arbetar mot att nå full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Vissa kommuner har tydliga delaktighetsmål och verksamheter som erbjuder goda förutsättningar för inflytande och medbestämmande. Det finns också kommuner som inte har nått lika långt. I sådana kommuner finns en risk för att personer med funktionsnedsättning inte garanteras samma självbestämmande och inflytande som personer utan funktionsnedsättning. Det innebär i sin tur att LSS-verksamheten riskerar att inte svara mot lagens krav på full delaktighet i samhällslivet för personer med funktionsnedsättning.

Det är viktigt att personer med funktionsnedsättning ges de rättigheter som LSS ska garantera. Revisorerna i Östhammars kommun har därför valt att granska om möjligheterna till självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning svarar mot de krav som ställs i LSS.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om möjligheterna till självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning svarar mot de krav som ställs i LSS. Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen eller socialnämnden ställt upp några mål rörande inflytande och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning? Hur följs ev mål upp och hur säkerställs att verksamheten arbetar för att nå målen?
- Har kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat något forum för dialog med intresseorganisationer eller på annat sätt fattat beslut i syfte att öka möjligheterna till inflytande och medbestämmande för personer med funktionsnedsättning?
- Hur arbetar biståndshandläggarna för att säkerställa inflytande och påverkan för personer som ansöker om en LSS-insats?
- Hur arbetar LSS-verksamheterna med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats? Används någon specifik metod eller något arbetssätt? Finns skillnader mellan olika verksamheter, t ex daglig verksamhet och gruppboende, på denna punkt?
- På vilket sätt involveras brukarorganisationerna i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning?

2020-05-07

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar den verksamhet som bedrivs enligt LSS vid kommunstyrelsen och socialnämnden.

2.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis.

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Lagen om stöd och service
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut

2.4 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Martin Jansson, verksamhetsrevisor, under ledning av Anders Petersson, certifierad kommunal yrkesrevisor. Rapporten har kvalitetsgranskats enligt KPMGs rutiner för kvalitetssäkring.

Samtliga intervjurespondenter, som framgår av bilaga 1, har haft möjlighet att faktagranska rapporten.

2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom:

1. Dokumentstudier av kommunens dokumentation för området
2. Intervjuer med berörda tjänstemän
3. Analys
4. Faktagranskning
5. Kvalitetssäkring
6. Avrapportering

3 Resultat av granskningen

3.1 Har kommunstyrelsen eller socialnämnden ställt upp några mål rörande inflytande och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning?

lakttagelser

Organisation av LSS-verksamheten i Östhammars kommun

Daglig verksamhet

Den dagliga verksamheten i Östhammars kommun är organiserad enligt *Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV)*. I kommunen finns det, utöver den verksamhet som bedrivs i egen regi, ytterligare två utförare i privat regi.

Kommunens dagliga verksamhet erbjuder sysselsättning vid tolv olika enheter i kommunen. På de olika enheterna utförs arbetsuppgifter individuellt eller i grupp med stöd av arbetshandledare. Enheterna har olika inriktning med exempelvis konst och musik eller caféverksamhet.

Grupp- och serviceboenden i Östhammars kommun

I Östhammars kommun finns det sex olika gruppboendestäder. I varje gruppboendestad bor det fem till sex personer. Lägenheterna har eget kök och badrum. För att få placering i en gruppboendestad så måste den boende tillhöra personkretsarna inom LSS. Det innebär att brukaren måste även ha ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov som mer eller mindre gör kontinuerlig närvaro av personal nödvändig.

Därutöver finns ett serviceboende som möjliggör eget boende med stöd för brukaren. Vid detta boende tillhandahålls stöd av närvarande personal dygnet runt samtliga dagar i veckan.

Styrande dokument

Årsbudget 2020, Flerårsplan 2021 – 2023

I Årsbudget 2020 under avsnittet *kommunens verksamhet* konstateras under socialnämndens verksamhetsbeskrivning att behovet av LSS har ökat under en period och förväntas fortsätta öka. Vidare uppmärksammas att personer med funktionsnedsättning eller multisjukdom har tillgång till god vård och lever längre än tidigare. Det slås fast att personer med funktionsnedsättning vill kunna leva självständigt (utanför familjen) och att fler söker eget boende och daglig verksamhet. Avslutningsvis framgår det att socialnämnden i dagsläget belastas med flera icke verkställda beslut som gäller behov av eget boende (med stöd) och boende i gruppboendestad.

Av Årsbudget 2020 framgår att socialnämnden har två mål – socialnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare, samt socialnämnden ska vara en effektiv verksamhet. Dessa nämndmål bryts ner på verksamhetsnivå genom ett antal styrtalet. När det gäller målet

2020-05-07

att socialnämnden ska vara en effektiv verksamhet återfinns styrtalet *Utredningstid (dagar) LSS* som är satt till 60.

Förfrågningsunderlag enligt LOV för daglig verksamhet enligt LSS

Enligt det förfrågningsunderlag som används för att kontraktera leverantörer inom valfrihetssystemet för daglig verksamhet anges att: *Utföraren ska, tillsammans med den enskilde och/eller dennes företrädare upprätta en undertecknad genomförandeplan med biståndsbeslutet som grund.*

Vidare framgår det att genomförandeplanen ska beskriva den beviljade insatsen, vad målet med insatsen är, hur och när insatsen ska utföras samt när genomförandeplanen ska följas upp. Genomförandeplanen ska följas upp vid behov och minst årligen. Utföraren ska dokumentera uppföljningen.

Östhammars värdegrund

Vid intervju med företrädare för socialförvaltningen framhålls att kommunens värdegrund utgör utgångspunkt för hur verksamheten arbetar för att säkerställa medbestämmande och inflytande för personer med beslut om LSS-insats.

Östhammars kommuns värdegrund utgår ifrån fyra värdeord enligt följande:

- **Öppenhet** innebär att vi har en förmåga att vara nyfikna, lyssnade, inbjudande till såväl kunder, medarbetare och förtroendevalda. Vår öppenhet blir avgörande för vår legitimitet i framtiden. Här speglar vi demokrati, inflytande och bejakar våra olikheter.
- **Engagemang** handlar om ärlighet, att bry sig och vara angelägen om både medarbetare och medborgare. Att vilja allas väl och göra allt, kanske även det lilla extra.
- **Ansvar** handlar om att ta ansvar för sina handlingar, rätt från mig, rätt från början, medge fel och avvikelser, göra om och göra rätt. För detta krävs både mod och trygghet.
- **Tillsammans**, framtidens värdering. Ju svårare utmaningen blir, desto större vinst att jobba tillsammans. Vår framgång kommer att styras av förmågan att arbeta tillsammans mellan kollegor, mellan enheter, mellan förvaltningar men även tillsammans med andra myndigheter, den civila sektorn och det privata näringslivet. Våra kunder ska inte behöva orientera i huvudmannadjungeln. Hur vi organiserar oss ska inte begränsa dem och mellanrummen mellan enheter och myndigheter måste täppas till.

I det aktuella fallet har verksamhetschefen valt att i verksamhetssystemet bryta ner innehållet i värdeordet *Tillsammans* för att skapa förutsättningar för brukarnas medbestämmande och inflytande.

Kommentar och bedömning

Utifrån de dokument vi granskat och de intervjuer vi genomfört kan vi inte identifiera några tydligt uttalade mål som syftar till att säkerställa funktionsnedsatta personers medbestämmande och inflytande. Det sammantagna intrycket är att arbetet med brukarnas medbestämmande och inflytande tar utgångspunkt i det faktum att kommunen är relativt liten vilket uppges ge goda förutsättningar för personkännedom

2020-05-07

och god överblick över en relativt begränsad verksamhet. Det finns ett påtagligt engagemang kring att arbeta öppet och transparent med utgångspunkt i brukarnas behov och önskemål hos såväl handläggare som verksamhetsansvariga.

Detta i sig är dock ingen garanti för att medbestämmande och inflytande säkerställs för personer med funktionsnedsättning ur ett längre perspektiv. Vi konstaterar nämligen att den nödvändiga koppling som behöver finnas mellan politik och verksamheter via förvaltning saknas i och med att det inte finns några utpekade eller uttalade mål kring hur medbestämmande och inflytande ska uppnås för personer med funktionsnedsättning.

Därutöver ser vi det som en anmärkningsvärd brist att kommunstyrelsen och socialnämnden i *Årsbudget 2020* å ena sidan konstaterar att behovet av LSS under en tid har ökat och kommer att öka, samt att socialnämnden belastas av ett antal ej verkställda beslut som gäller behov av eget boende, medan man å andra sidan inte gett nämnden i uppdrag att säkerställa behovet av LSS-insatser och att ej verkställda beslut utförs.

Vi rekommenderar mot bakgrund av detta att kommunstyrelsen beslutar om mål som säkerställer funktionsnedsatta personer med LSS-insats medbestämmande och inflytande, och som är möjliga att bryta ner på verksamhetsnivå.

Dessutom rekommenderar vi kommunstyrelsen att ge socialnämnden i uppdrag att utarbeta en handlingsplan som säkerställer att ej verkställda beslut om eget boende utförs samt att behovet av LSS-insatser säkerställs.

3.2 Har kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat något forum för dialog med brukarorganisationer eller på annat sätt fattat beslut i syfte att öka möjligheterna till inflytande och medbestämmande för personer med funktionsnedsättning?

lakttagelser

Utifrån de intervjusvar vi erhållit och de dokument vi har granskat har vi inte kunnat identifiera något av kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat forum för dialog med intresseorganisationer som syftar till att öka medbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Under intervjuerna uppges det att frågan om att inrätta brukarråd har varit uppe för diskussion men att något beslut inte har fattats. Det påpekas att ett brukarråd skulle kunna bidra till att lösa problem när inte alla drar åt samma håll.

Kommentarer och bedömning

Vi bedömer att ett tillvaratagande av brukarorganisationernas erfarenheter, kunskaper och engagemang skulle gagna verksamheternas effektivitet, kvalitet och utveckling positivt och dessutom bidra till det organisatoriska lärandet. Exempelvis skulle ett sådant tillvaratagande möjliggöra för nya perspektiv att framträda och därmed skapa förutsättningar för nya lösningar på gemensamma problem.

2020-05-07

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen och socialnämnden att inrätta ett brukarråd med syftet att stärka den långsiktiga dialogen kring hur möjligheterna till medbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning kan öka.

3.3 Hur arbetar biståndshandläggarna för att säkerställa inflytande och påverkan för personer som ansöker om en LSS-insats?

lakttagelser

Riktlinje för handläggning av insatser

Riktlinjen utgår från lagstiftning och föreskrifter samt socialnämndens värdegrund som innebär att kontakterna med den enskilde ska kännetecknas av trygghet, meningsfullhet och värdighet. LSS är en rättighetslag för en grupp människor med stora och varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder. Den som tillhör LSS personkrets kan ha rätt till andra insatser enligt annan lagstiftning, exempelvis socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. LSS kan ses som en kompletterande lagstiftning, som träder in när annan lagstiftning inte räcker till för att garantera den funktionshindrade goda levnadsvillkor. Riktlinjen ska tillämpas vid handläggning av ärenden samt i genomförande av insatser enligt LSS.

Syftet med riktlinjen är att ge en likartad bedömning och att möjliggöra rättssäkra beslut samt ge en jämn kvalitet i genomförandet. Enligt syftesbeskrivningen är riktlinjen en vägledning för att underlätta det dagliga arbetet för handläggarna i bedömningen av rätten till insatser samt som stöd i genomförandet av beviljade insatser.

Genomförandeplaner

Biståndsbedömning utgör endast en del av den myndighetsutövning som en kommun utövar inom ramen för LSS. Arbetet med biståndsbedömning är omgärdat av höga krav på sekretess. Dessutom är lagen skriven på ett sådant sätt att bedömningar och överväganden inom ramen för biståndsbedömningen alltid ska ske utifrån den enskilda individens behov och livssituation. Av de intervjuer vi genomfört förmedlas en bild där det framgår att utförarnas och biståndshandläggarnas arbete var för sig bidrar till att säkerställa inflytande och påverkan för personer som söker om en LSS-insats. Utföraren genom att tillsammans med den ansökande upprätta en genomförandeplan beskriver den sökandes samlade behov av insatser. Insatser som handläggaren sedan säkerställer genomförandet av genom uppföljningar.

Individens behov i centrum (IBIC)

2014 fattade socialnämnden beslut om att påbörja processen med att införa arbetssättet IBIC vid biståndsenheten och verkställigheten. Arbetets bedrevs därefter i projektform för att 2017 övergå till att vara en integrerad del i verksamheten. Syftet med införandet var att bidra till ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt, gemensamt språk och strukturerad dokumentation samt skapa bättre underlag för planering och uppföljning.

2020-05-07

IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt för yrkesverksamma som arbetar med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. IBIC är en vidareutveckling av Äldres behov i centrum, ÅBIC och har utarbetats av Socialstyrelsen. Enligt myndighetens beskrivning av arbetssättet utgår IBIC från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i det dagliga livet.

Under intervju uppges arbetssättet ge goda förutsättningar för beskrivning av nuläge, mål och resultat med stöd av strukturerad dokumentation. Det framhålls vidare ge säkrare överföring och återanvändning av information. IBIC ger även ett stöd i samtal med anhöriga för att beskriva deras situation och behov av stöd.

Kommentarer och bedömning

Givet förutsättningen att biståndsbedömning sker under sekretess och utifrån den enskildes behov och situation gör vi bedömningen att biståndshandläggarnas arbete med upprättande av genomförandeplaner utifrån fastställd riktlinje tillsammans med den ansökande säkerställer dennes inflytande och påverkan. Vi ser därutöver positivt på att socialförvaltningen sedan ett antal år beslutat att implementera arbetssättet IBIC i Östhammars kommun för ökad systematik och likvärdighet i såväl den utförande verksamheten som handläggningsarbetet.

3.4 Hur arbetar LSS-verksamheterna med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats? Används någon specifik metod eller något arbetssätt?

lakttagelser

Vid den *dagliga verksamheten* används ett arbetssätt som involverar och centreras kring en så kallad referensgrupp. Referensgruppen träffas var 6:e vecka och företräder ett antal av kommunens dagliga verksamheter. Vid rekrytering till referensgruppen finns ett dokument som ger intresserade information om syfte och mål med referensgruppen.

Inför varje referensgruppsmöte har varje enhet inom den dagliga verksamheten genomfört en arbetsplatsträff (APT) med arbetstagarna (kommunens benämning). Vid arbetstagarnas APT bestäms bl.a. vilka frågor man vill lyfta till referensgruppsmötet. Dessa frågor skrivs ner på en för ändamålet upprättad blankett. Efter avslutat referensgruppsmöte tas synpunkter och önskemål med till medarbetarna vid daglig verksamhets APT. Efter att de frågor som referensmötet ville lyfta har hanterats återkopplas detta till arbetstagarnas APT och cirkeln, så att säga sluts.

Vid *boendeverksamheten* är den övergripande utgångspunkten för att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som beviljats LSS-insats kommunens implementerade arbetssätt IBIC. Vid varje boende anordnas minst 1 gång i månaden boendemöten där de boende får lyfta önskemål och behov kring aktiviteter etc. Mötena protokollförs och vid behov lyfts frågor uppåt. Därutöver anordnas regelbundna möten med anhöriga som även de protokollförs och ligger till grund för förändringar inom verksamheten.

2020-05-07

Kommentarer och bedömning

Vi har ovan konstaterat att LSS-verksamheten i Östhammars kommun är relativt liten givet kommunens storlek och att detta skapar förutsättningar för såväl organisatorisk överblick som god personkänedom. Vi gör på basis av den information som framkommit under granskningen bedömningen att de arbetssätt som används för att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats vid kommunens LSS-verksamheter är tillräckligt ändamålsenliga. Däremot konstaterar vi att kontinuiteten i dessa arbetssätt är sårbara då det saknas rutiner eller annan dokumentation som fastställer hur arbetet med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats ska ske.

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen och socialnämnden att fastställa rutin som säkerställer inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats.

3.5 På vilket sätt involveras brukarorganisationerna i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning?

lakttagelser

Vid granskning av dokument har vi inte kunnat identifiera att brukarorganisationerna involveras i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Däremot uppges under intervjuer att företrädare för *Riksförbundet för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning* (FUB) delar ut informationsblad till boenden 1 gång i månaden. I dessa informeras om aktiviteter och andra händelser med relevans för de boende och medarbetarna. Det uppges att aktiva inom FUB i egenskap av anhöriga till brukare därmed automatiskt blir en del av verksamheten. Det medges dock att kontakten med FUB inte är strukturerad och i stor utsträckning bygger på personkänedom.

Kommentarer och bedömning

Vår granskning har inte kunnat identifiera att brukarorganisationerna i Östhammars kommun involveras på ett strukturerat sätt för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning. Vid en av intervjuerna uppges att socialnämndens dialogmöten är en lämplig arena för att återkommande involvera brukarorganisationer som ett sätt att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Vi bedömer att det är angeläget att brukarorganisationernas erfarenhet, kunskap och engagemang involveras i arbetet med att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Vi rekommenderar därför socialnämnden att fastställa former för hur brukarorganisationer kan involveras på ett strukturerat sätt i arbetet med att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

4 Svar på revisionsfrågor

- **Har kommunstyrelsen eller socialnämnden ställt upp några mål rörande inflytande och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning? Hur följs eventuella mål upp och hur säkerställs att verksamheten arbetar för att nå målen?**

Nej. Utifrån de dokument vi granskat och de intervjuer vi genomfört kan vi inte identifiera några tydligt uttalade mål som syftar till att säkerställa funktionsnedsatta personers medbestämmande och inflytande.

- **Har kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat något forum för dialog med intresseorganisationer eller på annat sätt fattat beslut i syfte att öka möjligheterna till inflytande och medbestämmande för personer med funktionsnedsättning?**

Nej. Utifrån de intervjuer vi erhållit och de dokument vi har granskat har vi inte kunnat identifiera något av kommunstyrelsen eller socialnämnden inrättat forum för dialog med intresseorganisationer som syftar till att öka medbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

- **Hur arbetar biståndshandläggarna för att säkerställa inflytande och påverkan för personer som ansöker om en LSS-insats?**

Arbetet med att säkerställa inflytande och påverkan sker i huvudsak genom upprättande av genomförandeplaner tillsammans med den ansökande inom ramen för det sedan 2017 implementerade arbetssättet IBIC.

- **Hur arbetar LSS-verksamheterna med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats? Används någon specifik metod eller något arbetssätt? Finns skillnader mellan olika verksamheter, t ex daglig verksamhet och gruppboende, på denna punkt?**

Vi gör på basis av den information som framkommit under granskningen bedömningen att de arbetssätt som används vid kommunens LSS-verksamheter är tillräckligt ändamålsenliga. Däremot konstaterar vi att kontinuiteten i dessa arbetssätt är sårbara då det saknas rutiner eller annan dokumentation som fastställer hur arbetet med att säkerställa inflytande och medbestämmande för de personer som har beviljats en LSS-insats ska ske.

- **På vilket sätt involveras brukarorganisationerna i kommunens arbete för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning?**

Vår granskning har inte kunnat identifiera att brukarorganisationerna i Östhammars kommun involveras på ett strukturerat sätt för att säkerställa självbestämmande och inflytande för personer med funktionsnedsättning.

Östhammars kommun
Granskning av delaktighet inom LSS-verksamheten

2020-05-07

2020-05-07

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Martin Jansson
Verksamhetsrevisor

Östhammars kommun

Granskning av delaktighet inom LSS-verksamheten

2020-05-07

Bilaga 1 – Granskade dokument och intervjupersoner

Dokument som granskats

- *Årsbudget 2020. Flerårsplan 2021 – 2023*
- *Förfrågningsunderlag enligt LOV för daglig verksamhet enligt LSS*
- *Sammanträdesprotokoll 2014-09-29, Socialnämndens arbetsutskott (ÄBIC)*
- *Ansökan om prestationsersättning för att införa ÄBIC i Östhammars kommun*
- *Vår värdegrund - Broschyr socialnämndens och socialförvaltningens värdegrund*
- *Frågor till referensgruppen*
- *Protokoll arbetsplatsmöte*
- *Protokoll referensgruppen mall 2020*
- *Riktlinjer för insatser enligt LSS*
- *Sammanträdesprotokoll 2017-06-28, Socialnämndens arbetsutskott, information om IBIC och kultur i vården*
- *Lägesrapport KIV*
- *Välkommen till referensgruppen till daglig verksamhet*

Intervjurespondenter

- *Daglig verksamhetssamordnare*
- *Enhetschef daglig verksamhet*
- *Enhetschef LSS*
- *Enhetschef Socialförvaltningen*
- *Kvalitetsansvarig biståndshandläggare SoL & LSS*